Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.



DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XIX. Warszawa, 6 grudnia 1937 r. Nr 60.

Dziennik niniejszy zawiera przepisy i okólniki dawniejsze.

SPIS TREŚCI:

CZĘŚĆ A.

Dział Dróg Wodnych.

DZIAŁ DRÓG WODNYCH.

515.

Okólnik Ministra Komunikacji z dnia 31 marca 1937 r. Nr 263 w sprawie wykazów mostów, jazów, śluz i t. p.

Ze względu na potrzeby żeglugi Ministerstwo Komunikacji poleca przedkładać najpóźniej do dnia 25 stycznia każdego roku, wykaz zmian, które zaszły na drogach wodnych w roku ubiegłym, uwzględniając następujące dane:

1) Wykaz mostów, z podaniem dat — stosownie do załączonego wzoru Nr 1.

2) Wykaz śluz, jazów i budowli wodnych, stanowiących przeszkodę dla żeglugi i spławu, z podaniem dat — stosownie do załączonego wzoru Nr. 2.

Ministerstwo zaznacza przytym, że dla uniknięcia rozbieżności przy wypełnianiu poszczególnych rubryk wykazów Nr 1 i 2 należy przyjąć: 1) że kilometrowanie rzeki Wisły rozpoczyna się od ujścia Przemszy, kilometrowanie dróg wodnych węzła Pińskiego rozpoczyna

się od Pińska, zaś kilometrowanie innych rzek od ujścia, względnie od granicy Państwa, jeżeli ujście danej rzeki leży poza granicami kraju.

2) W rubryce 7-ej podaje się tylko szerokość przęseł, używanych do żeglugi i spławu (ewentualnie oznaczonych odnośnymi sygnałami). Jeżeli w poszczególnym moście dla żeglugi służą inne, a dla spławu inne przęsła, przęsła przeznaczone wyłącznie dla spławu należy również podać, zaznaczając ich przeznaczenie.

3) W ostatniej części rubryki 8-ej podaje się najwyższy stan wody, przy którym żegluga, w odnośnych zaś wypadkach spław, może się odbywać bez narażenia się na hawarię, przy czym nie bierze się pod uwagę przeszkód, jakie mogą stanowić istniejące mosty, a w pierwszej części tej rubryki podaje się wzniesienie dolnej krawędzi ustroju niosącego nad najwyższym stanem żeglownym; w ten sposób suma tych dwu dat daje wzniesienie dolnej krawędzi ustroju niosącego nad 0 wodowskazu.

4) W wykazie Nr 2 podaje się użyteczną długość i szerokość śluz, oraz użyteczną szerokość zarówno jazów na rzekach skanalizowanych, jak i jazów przy młynach, a gdy chodzi o przewody telefoniczne, telegraficzne i t. p. przechodzące nad rzekami górą, należy podać w rubryce „uwagi" wzniesienie przewodu w najniższym jego miejscu nad najwyższym stanem wody, przy którym żegluga względnie spław mogą się jeszcze odbywać.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą zarządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 30 grudnia 1925 r. L. dz. VI-1301/25 i z dnia 7 września 1927 r. L. dz. IV- 1581/27, oraz zarządzenie Ministerstwa Komunikacji z dnia 19 marca 1934 r. Nr Ż-VII-439/4/34 r. w tej samej sprawie.

Nr Ż-I-21/36/37.

Wzór Nr 1 do okólnika Min. Komunikacji Nr 263.

W Y K A Z

mostów na drogach wodnych żeglownych i spławnych, znajdujących się na obszarze ....

Zestawiony w roku 19.........

L. p.	Nazwa rzeki wzgl. drogi wodnej	Kilometr	Miejscowość	Przeznaczenie (kolejowy, drogowy itp.)	Materjał z którego zbudowano		Szerokość przęseł żeglownych i spławnych w świetle w metrach				Wzniesienie dolnej krawędzi ustroju niosącego nad najwyższym stanem żeglowym *)			Uwagi:
					Filary	ustroje niosące	przęsło I	przęsło II	przęsło III	przęsło IV	wzniesienie w mtr.	Odczyty miejsc., lub 2 najbliższ. stacyj wodowskaz. odpowiadające najwyższemu stanowi żeglownemu:		
												nazwa wodowskazu	odczyt w mtr.	

*) UWAGA: Pod najwyższym stanem żeglownym należy tu rozumieć ten najwyższy stan wody, przy którym żegluga wzgl. spław mógłby się odbywać, bez narażenia się na hawarję, gdyby istniejące mosty nie stanowiły przeszkody.

Wzór Nr 2 do okólnika Min. Komunikacji Nr 263

W Y K A Z

śluz, jazów i budowli wodnych stanowiących przeszkodę dla żeglugi i spławu (młyny, przewozy linowe, kable itp.) na drogach wodnych, żeglownych i spławnych na obszarze ....

Zestawiony w roku ....

L. p.	Rodzaj budowli	Rzeka względnie kanał	Kilometr	Miejscowość	Użyteczne wymiary otworów dla przepuszczenia statków i tratew		Zanurzenia górnej krawędzi progu pod najniższym zaobserwowanym w ciągu roku stanem wody			Uwagi:
					Długość	Szerokość	Zanurzenie w metrach	Odczyty miejsc lub 2 najbl. stacyj wodowskazowych, odpowiadających najniższemu stanowi		
					w metrach			Wodowskaz	Odczyt w metr.	

516.

Okólnik Ministra Komunikacji z dnia 31 marca 1937 r. Nr 264 w sprawie gospodarki wiklinowej na drogach wodnych.

Kępy rządowe, które powstały wskutek uregulowania rzeki, są budowlą regulacyjną, której celem jest podniesienie i wzmocnienie terenu przy trasie regulacyjnej, jak również produkcja własnych materiałów faszynowych; kępy wiklinowe, by móc spełniać to zadanie powinny być odpowiednio utrzymywane i eksploatowane.

Z tego powodu jak również, że kępy te czasowo pozostają tylko w zarządzie dróg wodnych, nie mogą być uważane jako tereny, dające się eksploatować dla przemysłowej produkcji wikliny, lecz tylko tak mają być zakładane i utrzymywane, jak to dla celów regulacji rzek jest potrzebne.

W myśl tego, oraz z uwagi na potrzebę znacznych zapasów faszynowych dla celów regulacyjnych, ponadto zaś celem obniżenia ceny rynkowej tego materiału należy kępy nadrzeczne jak najwięcej rozszerzać i produkcję wikliny powiększać.

Tereny zatem odsypisk powinny być dla tego celu w zupełności wyzyskane i — tak nowe plantacje, jak i stare — jak najstaranniej utrzymywane.

Wyprodukowany w kępach rządowych materiał faszynowy ma być użyty wyłącznie dla celów regulacji i sprzedaż jego na inne cele osobom prywatnym, gminom czy przedsiębiorstwom jest w zasadzie niedopuszczalna.

Sprzedaż materiału faszynowego urzędom, władzom, spółkom wałowym, melioracyjnym wodnym, wykonującym roboty melioracyjne, regulacyjne i obwałowania na wodach publicznych jest dozwoloną po pokryciu zapotrzebowania dla robót państwowych lub z miejsc, nie nadających się do eksploatacji dla robót państwowych.

W bardzo wyjątkowych wypadkach i w ograniczonej ilości sprzedaż materiału wiklinowego z kęp rządowych na cele koszykarskie może być zezwolona przez Urząd Wojewódzki, a mianowicie:

1) Szkołom koszykarskim, Instytucjom wychowawczym dobroczynnym i karnym, utworzonym i utrzymywanym z funduszów publicznych przez Państwo lub Samorządy.

2) Przedsiębiorcom na cele przemysłu lub też eksportu surowca koszykarskiego.

Materiał, sprzedawany na cele regulacji rzek etc. i na cele koszykarskie, w wypadku pod p. 1 może być sprzedawany na pniu lub we wiązkach za zwrotem wartości materiału i kosztu wyrębu i wiązania faszyn. Wartość materiału wiklinowego należy obliczyć na podstawie ceny faszyny, płaconej przez Skarb wedle ostatnio zawartej umowy w danej lub najbliższej miejscowości, po odliczeniu kosztów przeróbki wikliny na materiał faszynowy i kosztów przewozu wzgl. stertowania.

W wypadku 2) zastosować należy odstępowanie faszyn tylko na pniu i to drogą zamiany.

Pod p. 2) pociągnąć można w wyjątkowych wypadkach eksploatację kęp wiklinowych położonych w tak niedogodnych warunkach wobec istniejących placów budowy, że eksploatacja tychże wypada drożej, niż koszt nabycia gotowego materiału budowlanego na odnośnych placach budowy.

Postępowanie związane z wykonaniem punktu 2), ustala się w następującej formie:

Corocznie na wniosek Państwowego Zarządu Wodnego Urząd Wojewódzki upoważni Państwowy Zarząd Wodny do ogłoszenia terminu, w którym należy złożyć ofertę na wyrąb kępy rządowej dla celów przemysłowych.

W ogłoszeniu tym Zarządy mają wymienić, które kępy rządowe mogą być wydane do wiosennego wyrębu na cele przemysłowe, oraz wskazać miejsce budowy, gdzie gotowy materiał zamienny ma być dostawiony.

Oferta ma opiewać na kępę w oznaczonym miejscu według kilometra rzeki, nazwy miejscowości i innych szczegółów terenowych, w ofercie ma być wymieniona ilość m³ gotowych faszyn, dostawionych na plac budowy, za każdy hektar wyrębu wikliny rządowej.

W oznaczonym terminie Zarząd Wodny przeprowadzi rozprawę ofertową stosownie do obowiązujących przepisów, a wynik rozprawy zatwierdzi Urząd Wojewódzki i upoważni Zarząd do zawarcia umowy zamiennej.

W umowie należy zastrzec zobowiązania dostawcy materiału faszynowego według obowiązujących warunków szczegółowych, jak również dokonania całej dostawy w terminie przed wyrębem kępy państw.

Po odebraniu całej dostawy kontrahent odbierze do eksploatacji kępę państwową.

Byłoby pożądane, aby dostawa była dokonana w jesieni każdego roku i stosownie do kredytów wyrobiona, wzgl. na wiosnę po zejściu wiosennych wielkich wód, przed rozpoczęciem wyrębu kępy państwowej oddanej do eksploatacji prywatnej.

Nadmiar wyprodukowanej własnej wikliny w obrębie jednego Urzędu Wojewódzkiego może być odstąpiony sąsiedniemu, akcja ta może być załatwiona we własnym zakresie działania i tylko w razie braku zgodnego porozumienia rozstrzygać będzie w tej sprawie Ministerstwo.

To wzajemne współdziałanie pomiędzy Urzędami Wojewódzkimi w wykonywaniu robót regulacyjnych jest tym więcej polecone, gdy w ubogiej w wiklinę okolicy ceny faszyn niepomiernie są wysokie. Przede wszystkim odnosić się to winno do dostawy świeżej wikliny na sadzonki.

Kępy, na których wskutek wysokiego położenia lub nieodpowiedniej gleby — wiklina porasta wolno, mogą być utrzymywane jako pastwiska i wydzierżawiane w drodze publicznego przetargu.

Naogół jednak należy dążyć do tego, aby tereny kęp rządowych, które wskutek swego położenia (szczególnie poza obwałowaniem) nie nadają się do uprawy wikliny lub też dla innych celów nie są regulacji potrzebne, były w myśl art. 9 ust. wodnej odstępowane właścicielom gruntów sąsiednich i nie obciążały administracji rzek.

Ponieważ należyta gospodarka rozległymi kępami i zagajeniami wiklinowymi wymaga ustalenia obszaru plantacyj wiklinowych, należy dążyć do uregulowania granic kęp w myśl obowiązujących przepisów ustawy wodnej i do posiadania planów sytuacyjnych, uzgodnionych z mapami katastru gruntowego, czy to luźnych, według gmin lub większych kompleksów kęp, czy też złączonych z planami sytuacyjnymi rzeki dla celów regulacyjnych.

Plany te dozwolą corocznie na oszacowanie wielkości obszaru przypadającego do wyrębu, a zatem i do oszacowania ilości posiadanego własnego materiału.

Przy wykonywaniu powyższych postanowień kompetencja urzędów opierać się winna na następujących postanowieniach:

Do kompetencji urzędów I-szej instancji (Państwowych Zarządów Wodnych) należy przeznaczanie odsypisk pod obsadzenia wikliną, dysponowanie wyrębem kęp wiklinowych, oraz użyciem uzyskanego materiału faszynowego dla celów budowy tam, ogrodzeń, produkcji sadzonek i t. p. Do obowiązków urzędów I instancji należy przy tym usuwanie wiklin powalonych, czy też zniszczonych przez pochód lodów, czyszczenie z wierzbówki, uprawa innego oprócz wikliny porostu użytecznego dla celów regulacji rzeki, jak również rozporządzanie materiałem zniszczonym, nieużytecznym dla budowy, czy to przez wydawanie go w zamian za robociznę czy też sprzedaż publiczną.

Kompetencji urzędów II instancji (Urzędów Wojewódzkich) podlega zezwolenie na użycie produktów kęp wiklinowych na inne cele, jak również wydawanie zarządzeń w sprawie dzierżawy pastwisk.

Użycie terenu kęp rządowych tak czasowo jak i stale dla celów postronnych wymaga zezwolenia Ministerstwa.

Jednocześnie traci moc obowiązującą okólnik b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 31 maja 1927 r. L. VI-725/27.

Nr Z-I-21/38/37.

517.

Okólnik Ministra Komunikacji z dnia 31 marca 1937 r. Nr 265 w sprawie opłat od statków i tratew.

Wyjaśniając postanowienia § 10 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 29 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 302), Ministerstwo Komunikacji podaje do wiadomości, że opłaty od statków i tratew idących Wisłą do Gdańska należy pobierać tylko do granicy Państwa t. j. do odgałęzienia Nogatu.

Równocześnie uchyla się okólniki b. Ministra Robót Publicznych z dnia 1 marca 1924 r. L. VI-1425/23 oraz z dnia 23 czerwca 1924 r. L. VI-647/24 w sprawie dodatkowych opłat od spławu tratew.

Sprawę dokumentów podróży dla tratew reguluje rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 22 listopada 1933 r. („Monitor Polski" Nr 272 z dn. 27 listopada 1933 r. poz. 297).

Nr Ż-I-21/27/37.

518.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1937 r. Nr 266 w sprawie urządzeń wodnych po wygaśnięciu dotyczących praw wodnych.

Niektóre Urzędy wojewódzkie zwróciły się do Ministerstwa Robót Publicznych o wyjaśnienie, jak należy postąpić względem urządzeń wodnych, co do których w ustawowym terminie dotyczących praw wodnych nie zgłoszono, względnie gdy wprawdzie podanie o wpisanie tych praw do księgi wodnej w terminie wniesiono, nie dołączono jednak planów i dokumentów udawadniających istnienie i rozmiar takich praw.

Dla wyjaśnienia poruszonych wątpliwości Ministerstwo oznajmia, co następuje:

Artykuł 253 ustawy wodnej ustanawia skutki, jakie pociąga za sobą zaniechanie wniesienia w przepisanym terminie podania o wpis do księgi wodnej praw wodnych, utrzymanych w mocy przepisem art. 252 powołanej ustawy, a mianowicie: postanawia, że zaniechanie takiego wniesienia podania powoduje wygaśnięcie prawa wodnego. Wygaśnięcie prawa wodnego ipso jure jest więc następstwem niewniesienia w przepisowym terminie (do 26 listopada 1927 r.) podania o wpis danego prawa do księgi wodnej.

Jednak, aby wniesione podanie czyniło zadość omawianemu postanowieniu ustawy i zapobiegało skutkowi tam przewidzianemu—win-

no ono dawać władzy dostateczną podstawę dla uwidocznienia zgłoszonego prawa w księdze wodnej. W tym celu podanie musi być zaopatrzone w plany i dokumenty, wymagane przepisem § 6 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 7 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 468) w przedmiocie urządzenia i prowadzenia ksiąg wodnych. Tylko bowiem na podstawie tak zaopatrzonego podania może władza wydać odnośne uprawnienie w myśl art. 254 a) ustawy wodnej do księgi wodnej, ewentualnie po uzupełniającym wyjaśnieniu sprawy.

Natomiast podanie, nieczyniące zadość wspomnianemu warunkowi, nie daje podstawy do wymaganego przepisem art 229 uwidocznienia zgłoszonego prawa w księdze wodnej, nie może też być uważane jako całkowite spełnienie przewidzianego w art. 253 warunku dla utrzymania w mocy prawa wodnego. W takim wypadku władza wodna winna przeto przede wszystkim zawezwać zgłaszającego do stosownego uzupełnienia podania z wyznaczeniem mu w tym celu stosownych terminów. Jeżeli wezwany nie uczyni zadość wezwaniu, a istnienie i rozmiar prawa nie będzie wykazany przez załączone do podania dowody w sposób wykluczający wszelką wątpliwość, władza ma zbadać sprawę i rozstrzygnąć w drodze postępowania według postanowień części szóstej ustawy wodnej (art. 254 a ust. (2)).

Powyższe wyjaśnienie odnosi się naturalnie do podań o wpis prawa wodnego co do takich urządzeń wodnych, których powstanie wymagałoby pozwolenia władzy wodnej w myśl art. 45 ustawy wodnej i jako takie podlega obowiązkowi wpisu do księgi wodnej.

Zgaśnięcie prawa wodnego ipso jure, czy utrata takiego prawa na podstawie orzeczenia władzy nie musi i nie zawsze może pociągać za sobą jako następstwo, wydanie przez władzę zarządzeń, zmierzających do usunięcia pozbawionych praw, urządzeń wodnych (art. 64 ust. (2) ustawy wodnej). Urządzenia takie bowiem mogą być po tym uważane jako istniejący stan faktyczny i według tego oceniane, a mianowicie w razie podniesienia kwestii należałoby w pierwszej linii ocenić, czy z uwagi na interes publiczny lub prawa cudze, dotyczące urządzenia mogą być stale unieruchomione lub zniesione, ewentualnie pod jakimi warunkami.

Jeżeli zniesienie urządzenia okazywałoby się niedopuszczalnym, władza wodna wyda zarządzenia względem dalszego utrzymywania tych urządzeń w myśl odnośnych postanowień (art. 70 i inne) ustawy wodnej.

Jeżeli zaś dalszego utrzymywania urządzeń wodnych ani względy publiczne ani prawa cudze nie wymagają, wówczas pozostaje do rozważenia kwestia, czy istnienie tych urządzeń oddziaływa szkodliwie na bieg, stan, jakość lub brzegi wody publicznej i w ogóle na interes publiczny albo też na prawa cudze.

Na wypadek, gdyby dalsze faktyczne istnienie takich urządzeń nie dało się pogodzić z interesem publicznym lub prawami osób trzecich należy zarządzić ich zniesienie bez uznania pretensji do odszkodowania (art. 64 ust. 2 ustawy wodnej) i ewentualnie przeciw opornym zastosować postanowienia z art. 247 i 249 ustawy wodnej. Jak długo zaś dane urządzenia nie oddziaływują szkodliwie i w ogóle nikt ich nie kwestionuje, to jakkolwiek dotyczące prawo wodne zgasło i interesowany już na nie powoływać się ze skutkiem nie może, urządzenia takie mogą pozostać i być tolerowane i władza wodna nie ma potrzeby do wkroczenia, zwłaszcza, że nakaz usunięcia urządzeń nieszkodliwych mógłby się okazać często niewykonalnym, niecelowym a nawet szkodliwym, jak np. nakaz usunięcia urządzeń melioracyjnych.

O powyższym należy zawiadomić interesowane urzędy.

Jednocześnie traci moc obowiązującą okólnik b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 2 stycznia 1930 r. L. dz. XIV-911/29.

Nr O. P. VIIII-65-3.

519.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1937 r. Nr 267 w sprawie orzecznictwa wodno-prawnego i opinij technicznych w sprawach wodno-prawnych.

Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia, że rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 3 stycznia 1933 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o organizacji zarządu dróg wodnych (Monitor Polski Nr 80, poz. 103), oraz zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 7 kwietnia 1933 r. Nr O. Or. IV-160/4 w sprawie utworzenia wydziałów komunikacyjno-budowlanych i wydziałów dróg wodnych w urzędach wojewódzkich, (oba ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji z dnia 21 maja 1933 r. Nr 9), nie zmieniły opierającej się na art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 86), terytorialnej właściwości wojewódzkich władz administracji ogólnej, jako władz wodnych II instancji, do wydawania orzeczeń wodno-prawnych na podstawie ustawy wodnej w zakresie spraw przekazanych Ministrowi Komunikacji. Jak bowiem wynika z § 5 wspomnianego rozporządzenia z dnia 3 stycznia 1933 r. ośmiu wojewodom, wymienionym w § 4 tego rozporządzenia, przekazane zostały sprawy, które należy poprzednio do dyrekcyj dróg wodnych, a poza tym, jak to znów wynika z wyliczenia spraw w punktach 5 i 7 części V zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 7 kwietnia 1933 r., tymże wojewodom przekazane zostały

z zakresu spraw, opierających się na ustawie wodnej, tylko sprawy budowlano-wodne, kompetencja zaś w sprawach orzecznictwa wodnoprawnego w zakresie agend, przekazanych Ministrowi Komunikacji, pozostała niezmieniona i zmieniona był nie mogła, ponieważ za podstawę prawną takiej zmiany nie mogła służyć żadna z ustaw, powołanych w nagłówku wspomnianego rozporządzenia z dnia 3 stycznia 1933 r. tj. ani ustawa o budowie kanałów żeglownych tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych, ani też rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o zniesieniu urzędu Ministra Robót Publicznych.

Nadmienia się jednak, że skoncentrowanie w ośmiu urzędach wojewódzkich, wymienionych w § 4 rozporządzenia z dnia 3 stycznia 1933 r., wyżej określonych spraw gospodarki wodnej, oraz utworzenie w rzeczonych urzędach dla tych spraw specjalnych komórek organizacyjnych (oddziały wodne, wydziały dróg wodnych), ma ten skutek, o ile chodzi o orzecznictwo wodno-prawne, że urząd wojewódzki, w którym nie ma tych komórek, a który w myśl tego, co wyżej powiedziano, ma załatwić sprawę wodnoprawną, powinien jeśli dla załatwienia tej sprawy potrzebna jest opinia techniczna, zwrócić się o tę opinię do tego urzędu wojewódzkiego, w skład którego wchodzi oddział wodny, lub wydział dróg wodnych, powołany do załatwiania na obszarze danego województwa spraw gospodarki wodnej z zakresu działania Ministerstwa Komunikacji, wymienionych w § 5 rozporządzenia z dnia 3 stycznia 1933 r. oraz w części V w punktach 5 i 7 zarządzenia z dnia 7 kwietnia 1933 r.

Analogicznie urząd wojewódzki, przy którym istnieje oddział wodny lub wydział dróg wodnych, jeżeli występuje jako strona (przedsiębiorca), powinien w razie potrzeby przeprowadzenia dochodzenia wodno-prawnego na obszarze, dla którego terytorialnie właściwy jest inny urząd wojewódzki, nie posiadający oddziału wodnego względnie wydziału dróg wodnych, — zwracać się o przeprowadzenie sprawy do terytorialnie właściwego urzędu wojewódzkiego, udzielając ze swej strony opinii technicznej. Opinia ta nie przesądza sprawy powoływania znawcy technicznego w dochodzeniach wodno-prawnych w tym sensie, aby jako biegli musieli być powoływani zawsze urzędnicy z wydziału dróg wodnych lub oddziału wodnego w urzędzie wojewódzkim, który występuje jako strona (przedsiębiorca). Wydanie opinij technicznych może być — tak w jednym i w drugim z poruszonych wyżej przypadków — poruczone właściwemu państwowemu zarządowi wodnemu.

Poza tym w sprawach wodno-prawnych należy przestrzegać następującego trybu postępowania:

1) Urząd Wojewódzki, działający jako władza wodna, powinien z reguły przed przeprowadzeniem formalnego postępowania wodnoprawnego zasięgać stosownie do postanowień art. 192 ust. (2) ustawy wodnej opinii tego urzędu wojewódzkiego, w którym jest właściwy terytorialnie wydział dróg wodnych lub oddział wodny.

2) Urząd Wojewódzki, działający jako władza wodna, powinien zawiadomić urząd wojewódzki, mający terytorialnie właściwy wydział dróg wodnych lub oddział wodny, o każdym postępowaniu wodno-prawnym (rozprawie) w sprawach gospodarki wodnej z zakresu działania Ministra Komunikacji, a to celem umożliwienia temu urzędowi wzięcia udziału w tym postępowanu stosownie do postanowień art. 198 ust. (7) ustawy wodnej, przez swego delegata w charakterze znawcy technicznego, nie zaś w charakterze strony — z wyjątkiem przypadku, gdy urząd wojewódzki, w którym znajduje się właściwy wydział dróg wodnych lub oddział wodny, już przy wstępnym badaniu sprawy oświadczy, że z uwagi na naturę przedsiębiorstwa uważa za zbyteczny udział w danej sprawie.

3) Urząd wojewódzki, w którym znajduje się wydział dróg wodnych lub oddział wodny, bierze udział w postępowaniu wodno-prawnym przez przedstawiciela swego wydziału lub oddziału w charakterze znawcy technicznego, przy czym według swego uznania i zależnie od rodzaju oraz natury przedsiębiorstwa — może w zastępstwie delegować przedstawiciela państwowego zarządu wodnego.

4) W przypadkach nagłych, w których ze względu na bezpieczeństwo, wydanie zarządzeń nie może ulec zwłoce, powinien państwowy zarząd wodny zwracać się do właściwego terytorialnie starosty, zawiadamiając jednocześnie swoją bezpośrednio przełożoną władzę, jak również urząd wojewódzki, któremu podlega wymieniony wyżej starosta.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą okólniki Ministerstwa Komunikacji: 1) z dnia 17 października 1933 r. Nr O. P. VIII-61-27/33; 2) z dnia 27 września 1934 r. Nr O. P. VIII-65-20/34; 3) z dnia 2 lipca 1936 r. Nr O. P. VIII-65-1/36 i 4) b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 13 marca 1930 r. L. dz. I-Os-769/30.

Nr O. P. VIII-65-3/37.

520.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1937 r. Nr 268 w sprawie stosowania art. 6 oraz art. 9 ustawy wodnej.

W sprawie stosowania art. 6 i 9 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, z 1928 r., poz. 574), Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia co następuje:

Definicję linii brzegu daje art. 6 ustawy wodnej łącznie z § 2 rozporządzenia z dnia

25 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 632), a definicję zwyczajnego stanu wody wspomnianego w art. 6 tej ustawy, § 1 powołanego rozporządzenia.

Linia brzegu stanowi granicę między łożyskiem a przyległym gruntem, nie przesądza jednak kwestii własności gruntów rozdzielonych linią brzegu. Poniżej linii brzegu tj. na wewnątrz w kierunku wody znajduje się łożysko, a powyżej linii brzegu tj. na zewnątrz w kierunku lądu, jest grunt nadbrzeżny.

Linia brzegu jest miarodajną przy ustalaniu obowiązku utrzymania wód (art. 75 i następne ustawy wodnej), ponieważ pominąwszy postanowienia artykułów 78, 79 ust. (4) i 80 ust. (1) ustawy wodnej — obowiązek utrzymania wody rozciąga się tylko po linię brzegu, a powyżej tej linii rozpoczyna się obowiązek utrzymania brzegu, o ile ustawa taki obowiązek przewiduje (art. 79 ust. (1), (2) i (3) ustawy wodnej).

Linia brzegu musi być braną pod uwagę przy odgraniczaniu własności wód prywatnych (art. 5 ust. (2) lit. b), naturalnych przymulisk i odsypisk tudzież powiększenia gruntów wskutek obniżenia zwierciadła wody (art. 7 ust. (1) i (2)), gruntów uzyskanych wskutek regulacji (art. 9), odsypisk utworzonych przez obowiązanego do utrzymania wody (art. 91), przy ustalaniu odstępu od wody, w obrębie którego nie wolno zakładać urządzeń (art. 24 ust. (2)) i przed rozpoczęciem robót regulacyjyjnych (art. 109).

Linia brzegu, stanowiąc granicę między łożyskiem wody a gruntem nadbrzeżnym, może też stanowić zarazem granice własności, a to w tych przypadkach, w których łożysko nie należy do właścicieli gruntów nadbrzeżnych, bądź dlatego, że w danym przypadku woda, jest dobrem publicznym (art. 1 ustawy wodnej) a grunty nadbrzeżne własnością prywatną i w takim razie linia brzegu jest granicą dobra publicznego, bądź, że woda jest własnością prywatną, należy jednak do innych osób, niż grunty nadbrzeżne (art. 2 ustawy wodnej). Dla uniknięcia nieporozumień zauważa się, że pod własnością prywatną w odróżnieniu od dobra publicznego rozumie się również majątek Skarbu Państwa.

Ustalenie linii brzegu należy według art. 186 i 187 ustawy wodnej do zakresu działania właściwej władzy wodnej i może według art. 6 ustawy wodnej nastąpić bądź z urzędu, bądź na wniosek interesowanych (urzędów państwowych, samorządowych lub osób prywatnych). Ustalenie linii brzegu z urzędu winno mieć miejsce zawsze wtedy, gdy władza wodna, względnie podległy jej organ techniczny zamierza przystąpić do robót regulacynjcyh, jako też gdy ustalenie linii brzegu jest wskazane w interesie utrzymania wód i ich brzegów, lub w celu wydania zarządzeń w myśl art. 24 ust. (2) ustawy wodnej.

Postępowanie w celu ustalenia linii brzegu należy we wszystkich przypadkach przeprowadzić według części szóstej ustawy wodnej. Jeżeli w toku postępowania podniesione zostały pretensje oparte na tytule prywatno-prawnym, to gdyby nawet nie doszło do ugodowego załatwienia sporu, nie należy odraczać decyzji w sprawie ustalenia linii brzegu, lecz ukończyć postępowanie, a podnoszących pretensje prywatno-prawne odesłać na drogę sądową (art. 6 ust. (4), art. 198 ust. (3) ustawy wodnej).

Koszty postępowania wdrożonego z urzędu ponosi Skarb Państwa, koszty postępowania przeprowadzonego na wniosek interesowanych, ponoszą wnioskodawcy (art. 6 ust. (2) ustawy wodnej i art. 105 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341).

Ustalona linia brzegu jest miarodajną do czasu ustalenia w powyższy sposób nowej linii brzegu (art. 6 ust. (3) ustawy wodnej).

Jeżeli w związku z ustaleniem linii brzegu okaże się, że powierzchnia nadbrzeżnych parcel gruntowych uległa zmianie, będzie rzeczą interesowanych własnym kosztem i staraniem wprowadzić odnośne zmiany do hipoteki, a ewentualnie także do katastru gruntowego tam, gdzie one istnieją.

W przypadkach, w których łożysko wody jest zahipotekowane na rzecz Skarbu Państwa (zarządu wodnego, funduszu regulacji), lub jako dobro publiczne, będzie obowiązkiem właściwego urzędu przeprowadzić potrzebne sprostowania w dotyczących księgach i dokumentach.

Artykuł 9 ust. (1) ustawy wodnej postanawia, że grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych mianowicie położony między linią brzegu a budowlami regulacyjnymi, tudzież łożyska wód płynących, odcięte przekopami przypadają tym, którzy ponoszą koszty regulacji.

Obowiązek oznaczenia na gruncie granicy gruntów, uzyskanych wskutek regulacji spoczywa na władzy wodnej.

Będzie zaś rzeczą tych, którzy ponieśli koszty przedsiębiorstwa regulacyjnego zwrócić się do właściwej władzy wodnej ze stosownym podaniem, zaopatrzonym w plany i wymiary tych gruntów, o odgraniczenie gruntów. Władza winna w tym przypadku przeprowadzić na miejscu dochodzenie w myśl postanowień części szóstej ustawy wodnej i orzec w toku instancyj.

Przy badaniu sprawy należy uwzględnić dwie różne okoliczności, a mianowicie, czy przed rozpoczęciem robót regulacyjnych została już oznaczoną prawomocnie linia brzegu w myśl art. 6 ustawy wodnej, co zresztą po wejściu w życie tej ustawy winno być zawsze przed rozpoczęciem robót dokonane, czy też linia brzegu nie była w powyższy sposób oznaczoną. W pierwszym przypadku odgraniczenie gruntów, uzyskanych wskutek regulacji nie będzie napotykało na żadne trudności, przyjmuje się bowiem jako granicę linię brzegu już prawomocnie oznaczoną oraz odgraniczające uzyskany grunt budowle regulacyjne (widoczne w terenie lub oznaczone w planach regulacyjnych).

Ale i w drugim przypadku nie będzie na ogół większych trudności w dodatkowym oznaczeniu linii brzegu na miejscu.

Zwraca się jednak uwagę, że za linię brzegu, o którą w danych okolicznościach chodzić będzie, nie można uznać tej linii brzegu, jaka się wskutek wykonania robót regulacyjnych utworzyła, i dla której oznaczenia podaje wskazówki art. 6 ustawy wodnej, ale należy zbadać i oznaczyć linię brzegu, jaka istniała bezpośrednio przed rozpoczęciem robót regulacyjnych. Stwierdzenie tej pierwotnej linii brzegu da się ustalić na planach, służących za podstawę wykonanych robót, przez oględziny na miejscu, ewentualnie także przez przesłuchanie świadków i biegłych.

Na podstawie wyników przeprowadzonego na miejscu dochodzenia komisyjnego władza wodna wydaje orzeczenie o odgraniczeniu gruntów uzyskanych wskutek regulacji, w którym poda i szczegółowo opisze grunty uzyskane wskutek budowli regulacyjnych, a znajdujące się między pierwotnie oznaczoną lub obecnie ustaloną (przy wyszczególnieniu podstaw tego ustalenia) linią brzegu i budowlami regulacyjnymi, względnie opisze łożysko wód odcięte przekopami i poda powierzchnię odnośnych gruntów.

Gdy orzeczenie władzy wodnej uprawomocni się, właściciel gruntu uzyskanego wskutek robót regulacyjnych może poczynić potrzebne kroki dla uwidocznienia jego prawa w księgach gruntowych i dokumentach i prawnie objąć grunt w posiadanie.

Celem uniknięcia niewłaściwej interpretacji art. 9 ust. (1) ustawy wodnej, Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia, że wprawdzie przepis ten stwarza niewątpliwie tytuł do nabycia własności grunów uzyskanych wskutek robót regulacyjnych, to jednakże w razie sporu do orzekania o nabyciu własności takich gruntów powołane są sądy powszechne, ponieważ ustawa wodna nie zawiera postanowienia, któreby w tych przypadkach przekazywało władzom administracyjnym orzekanie o nabyciu własności.

Na podstawie art. 9 ust. (2) ustawy wodnej właściciele gruntów przyległych mają prawo żądać od właściciela gruntów, uzyskanych wskutek regulacji, aby im odstąpił te grunty za zwrotem wartości, skoro cel regulacji został osiągnięty, a grunty nie są potrzebne dla celów żeglugi, umocnienia brzegów lub produkcji materiałów dla robót regulacyjnych. Odstąpienie poszczególnych gruntów adiacentom i ustalenie wartości będzie przede wszystkim rzeczą dobrowolnego porozumienia stron.

W razie sporu właściwa władza wodna na żądanie interesowanych przeprowadza według części szóstej ustawy wodnej dochodzenie na miejscu celem zbadania, czy zachodzą warunki obowiązku odstąpienia gruntów adiacentom i w razie twierdzącym ustala równocześnie obszar gruntów, przypadających adiacentom, jak również wartość tych gruntów na podstawie oszacowania i wydaje orzeczenie w toku instancji.

Oznaczenie wartości gruntu dokonane przez władzę wodną, nie wyklucza możności zwrócenia się przez interesowanych na drogę sądową (art. 207 ust. (2) ustawy wodnej).

Podkreśla się, że ewentualnie wszczęte spory sądowe w toku postępowania władz wodnych w myśl artykułów 6 i 9 ustawy wodnej, nie wstrzymują w niczym postępowania tych ostatnich władz.

Do powyższych wskazówek, zechcą urzędy podległe ściśle się stosować.

Jednocześnie traci moc obowiązującą okólnik b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 21 października 1929 r. Nr XIV-666/29 w sprawie stosowania art. 6, oraz art. 9 ustawy wodnej.

Nr O. P. VIII-65-2/37.

521.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1937 r. Nr 269 w sprawie opłat za wydobywanie materiałów stałych z wód publicznych.

W sprawie pobierania na podstawie rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 6 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 316) opłat za wydobywanie piasku, żwiru, kamieni i lodu z łożysk wód publicznych śródlądowych Ministerstwo Komunikacji udziela następujących wyjaśnień:

Z treści § 1 przytoczonego wyżej rozporządzenia wynika, że nie pobiera się opłat za wydobywanie wymienionych w nim materiałów z łożysk wód publicznych, śródlądowych, jeżeli wydobywanie tych materiałów odbywa się bez osobnych urządzeń dla potrzeb gospodarczych.

Przez wydobywanie materiałów bez osobnych urządzeń, należy rozumieć wydobywanie ich sposobem ręcznym, a więc bez użycia pogłębiarek lub innych urządzeń mechanicznych.

Przez potrzeby gospodarcze w rozumieniu tego rozporządzenia należy rozumieć normalne potrzeby, wynikające z utrzymania gospodarstwa w dotychczasowym stanie. Pod to pojęcie nie można przeto podciągnąć robót inwestycyjnych, jakoteż wydobywania materiałów dla ich przeróbki w celach przemysłowych (np. wydobywanie piasku dla wyrobu szkła, dla wyrobów cementowych itp.). Jednakże inwestycje dokonywane przez małe gospodarstwa rolne np. dla dobudowy budynków gospodarczych, dla gruntownego remontu budynków, należy uważać za podpadające pod pojęcie potrzeb gospodarczych — wobec tego wydobywanie materiałów przez wspomniane gospodarstwa na cele wyżej określone nie podlega opłatom.

Pojęcie potrzeb gospodarczych jest w zasadzie niezależnie od ilości pobieranych materiałów, jednak, że wydobywanie tych materiałów nie może dochodzić do takich rozmiarów,

aby wskutek tego inne gospodarstwa były pozbawione możliwości takiego samego korzystania z materiałów, lub też aby wskutek tego nastąpiło naruszenie biegu wody, brzegów lub cudzych praw (art. 21 ust. (1) ustawy wodnej). Nadto według art. 21 ust. (4) ustawy wodnej w przypadkach wydobywania materiałów z łożysk wód publicznych bez osobnych urządzeń dla potrzeb gospodarczych, nie jest potrzebne zezwolenie władzy wodnej, jednak w myśl ust. (1) tego artykułu, muszą być zawsze zachowane przepisy policyjne i pobór może odbywać się tylko w miejscach do tego przeznaczonych, przy użyciu dozwolonych w tym celu dostępów.

Pojęcie „potrzeby gospodarcze" obejmuje nie tylko potrzeby osób prywatnych, ale także i te przypadki, w których władze państwowe lub samorządowe potrzebują wspomnianych materiałów dla celów związanych ściśle z ich gospodarką, a więc np. dla celów konserwacji dróg, o ile gospodarka ta jest prowadzona we własnym zarządzie Państwa lub związków samorządowych. Nie są zatem wolne od obowiązku uiszczania opłat za wydobywanie materiałów, wymienionych w § 1 wspomnianego rozporządzenia, osoby wydobywające je na własny rachunek chociażby w celu dostarczenia ich Państwu lub Związkowi Samorządowemu lub w celu użycia ich do robót państwowych lub samorządowych.

Według § 6 powołanego na wstępie rozporządzenia, osoby zatrudnione przy wydobywaniu materiałów z łożysk wód są obowiązane między innymi stosować się do wszelkich zarządzeń organów służby wodnej, oraz przedstawiać tym organom zaświadczenia, uprawniające do wydobywania materiałów bez opłaty, lub poświadczenia uiszczonych opłat.

Państwowe zarządy wodne powinny dla ułatwienia ludności upoważnić podwładne organa (nadzorców, strażników) do wystawiania zaświadczeń, uprawniających do wydobywania wspomnianych materiałów bez opłaty z miejsc, przeznaczonych stale na ich pobór.

Wreszcie Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia, że w myśl § 2 omawianego rozporządzenia, sposób pobierania opłat za wydobywanie materiałów z łożysk wód płynących i ich wysokość, ustanawia władza, udzielająca na podstawie przepisów omawianego rozporządzenia pozwolenia na wydobywanie materiałów.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą okólniki b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 1 grudnia 1924 r. Nr VII-1398/24 w sprawie rozporządzenia o opłatach za wydobywanie piasku, żwiru i lodu z wód publicznych i z dnia 24 stycznia 1931 r. Nr XIV-324/29 w sprawie opłat za wydobywanie materiałów stałych z wód publicznych.

Nr O. P. VIII-68-4.

522.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 1 lutego 1937 r. Nr 270 w sprawie wód spławnych.

Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia, że używanie wód do spławu jest w myśl art. 27 ustawy wodnej dopuszczalne wszędzie tam, gdzie to jest faktycznie możliwe, a więc bez względu na to czy dany odcinek wody został uznany za spławny według art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 listopada 1927 r. o regulacji i utrzymaniu wód spławnych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 882). Powołane rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej ma bowiem na celu odmienne niż to przewiduje ustawa wodna unormowanie sprawy ponoszenia kosztów robót regulacyjnych i konserwacyjnych tych wód, do których odnoszą się jego przepisy i które to wody uznaje jako spławne. Oczywiście muszą dla spławu istnieć warunki, od których wogóle zależy użytkowanie powszechne, a więc spław nie może naruszać biegu i jakości wody oraz brzegów, uwłaczać cudzemu prawu, wyrządzać szkody, a w końcu utrudniać lub uniemożliwiać drugim użytkowanie powszechnie (art. 21 i 33 ustawy wodnej). Ponadto powinny być przestrzegane odnośne przepisy specjalne (art. 27 ust. (1) ustawy wodnej).

Jeżeli chodzi o ustalenie kompetencji władz wodnych przy wydawaniu zarządzeń i orzeczeń. odnoszących się do wód spławnych w myśl art. 186 ust. (1) pkt a) ustawy wodnej, to miarodajny jest w tym względzie art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 listopada 1927 r. o regulacji i utrzymaniu wód spłalnych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 882), bo on wskazuje, które wody uznane zostały za spławne w znaczeniu prawnym, natomiast obojętną jest okoliczność, czy na danej wodzie spław się faktycznie odbywa lub nie.

Jednocześnie traci moc obowiązującą okólnik b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 12 kwietnia 1930 r. Nr XIV-379/29 w sprawie wód spławnych.

Nr O. P. VIII-63-1.

523.

Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 12 marca 1937 r. Nr 271 w sprawie wydawania patentów żeglarskich.

Nieposiadanie patentu, którego wymaga rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 30.X. 1933 r. o patentach żeglarskich (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 3, poz. 9) od kierownika statku lub łodzi, daje podstawę do zastosowania sankcyj, określonych w art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6.III. 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 29, poz. 266),

tj. do zatrzymania statku lub łodzi, lecz wtedy tylko, jeżeliby pozostawienie kierownictwa w ręku osoby, nieposiadającej patentu żeglarskiego, zagrażało bezpieczeństwu życia lub zdrowia ludzkiego, albo pewności żeglugi lub spławu. Z przepisu tego należy korzystać bardzo oględnie, aby niepotrzebnie nie spowodować zahamowania ruchu żeglugowego.

Z zestawienia postanowień art. 1, 7 i 23 rozporządzenia o żegludze i spławie wynika, że właściciel statku lub łodzi, który zatrudnia kierownika nieposiadającego patentu żeglarskiego, może być pociągany do odpowiedzialności przez władze administracji ogólnej w zakresie, przewidzianym w art. 23 rozporządzenia. Art. 1 rozporządzenia postanawia bowiem, że żegluga na śródlądowych drogach wodnych jest dozwolona pod warunkami, wynikającymi — między innymi — także z omawianego rozporządzenia i rozporządzeń wykonawczych, wydanych na jego podstawie, z art. zaś 7 rozporządzenia wynika, że do kierowania statkami i łodziami uprawnione są osoby, posiadające patent żeglarski. Właściciel statku, który nie stosuje się do tych warunków i na swoim statku zatrudnia kierownika, nieposiadającego wymaganych uprawnień (patentu żeglarskiego), ponosi konsekwencje, wynikające z postanowień art. 23 omawianego rozporządzenia. Okoliczność ta oczywiście nie wyklucza odpowiedzialności kierownika statku lub łodzi za pełnienie kierownictwa bez posiadania patentu żeglarskiego.

Posiadanie dyplomu morskiego przez kierownika statku morskiego upoważnia go do kierowania tym statkiem na wszystkich wodach śródlądowych, na których statek ten swobodnie poruszać się może. Kierownik statku powinien być obznajomiony z przepisami żeglugi na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 335 z r. 1934).

Podania o patent żeglarski podlegają opłatom, przewidzianym w adt. 145 ust. z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 41, poz. 413), sam zaś patent żeglarski podlega opłacie od świadectw, przewidzianej w art. 154 ust. 1 powyższej ustawy. Takim samym opłatom podlegają również podania o zaświadczenia, wymienione w § 12 ust. 2 rozporządzenia o patentach żeglarskich oraz same zaświadczenia. Jeżeli jednak zaświadczenia takie wydaje się bez wniesienia podania, co jest dopuszczalne, wówczas zaświadczenie podlega tylko opłacie z cytowanego wyżej art. 154 ust. 1. Omawiane wyżej podania, patenty żeglarskie, jak również zaświadczenia o pracy wolne są od wskazanych wyżej opłat stemplowych w wypadkach, gdy chodzi o osoby, których stan niezamożności jest niewątpliwie znany urzędowi, mającemu załatwić podanie, jeżeli uiszczenie opłaty nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego petenta, a to na podstawie art. 142 pkt 17 i art. 160 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej usawy o opłatach stemplowych.

Przy wydawaniu patentów żeglarskich obcokrajowcom, a w tej liczbie i obywatelom gdańskim, należy stosować ściśle zasadę wzajemności, o jakiej mowa w ust. 4 § 5 rozp. Ministra Komunikacji z dn. 30 października 1933 r. o patentach żeglarskich (Dz. U. R. P. 1934 r. Nr 3, poz. 9) to znaczy — żądać przedłożenia przez nich dowodu, że państwa przynależności tych cudzoziemców również wydają analogiczne patenty obywatelom polskim.

Uzyskanie polskiego patentu żeglarskiego jest jednak tylko dowodem posiadania kwalifikacyj, niezbędnych do wykonywania zawodu żeglarskiego i tylko w zakresie, oznaczonym w § 9 powołanego wyżej rozporządzenia o patentach żeglarskich i uznanym za dostateczny do wykonywania zawodu żeglarskiego na polskich drogach wodnych. Zatem posiadanie polskiego patentu żeglarskiego bynajmniej nie upoważnia do pobytu w Polsce, która to kwestia jest uregulowana przepisami rozp. Prezydenta Rzeczyp. z dn. 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 465), jak również nie uprawnia do wykonywania zawodu żeglarskiego przez cudzoziemców w Polsce, jeżeli nie jest to przewidziane lub zastrzeżone w odnośnych konwencjach międzynarodowych lub w układach sąsiedzkich.

Dochody z taks egzaminacyjnych, przewidzianych w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 30 października 1933 r. o patentach żeglarskich (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 3, poz. 9), zmienionego rozporządzeniem Min. Komunikacji z dnia 1 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 54/35, poz. 349), należy zarachowywać na dochód budżetu Ministerstwa Komunikacji dział 4 rozdz. 2 § 19 (Budowle wodne — inne opłaty), a wydatki z tytułu wynagrodzenia członków komisyj egzaminacyjnych należy pokrywać z otwartych do dyspozycji Urzędu Wojewódzkiego kredytów z dz. 4 rozdz. 2 § 12 (Budowle wodne — rzeki żeglowne).

Według postanowień § 12 omawianego rozporządzenia o patentach żeglarskich osoby, wymienione w ust. 1 przytoczonego paragrafu, zwolnione są od obowiązku przedstawiania świadectwa niekaralności, wymaganego przepisem § 5 ust. 1 pkt e) tegoż rozporządzenia od innych kandydatów na kierowników statków i łodzi, a wobec tego od osób tych nie należy żądać świadectwa niekaralności. Powyższe postanowienie miało na celu nieczynienia trudności przy uzyskiwaniu patentu żeglarskiego osobom, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia o patentach żeglarskich, względnie przed wejściem w życie tego rozporządzenia, wykonywali zawód żeglarski, zajmując kierownicze stanowiska na statkach i łodziach, a zatem zdobyli już zaufanie właścicieli statków, względnie przedsiębiorstw żeglugowych, a tym samym nabyli już w pewnej mierze prawo do otrzymania patentu żeglarskiego, uprawniającego do kierowania statkami i łodziami. Ponieważ jednak może się zdarzyć, że osoby, które kierowały statkami lub łodziami w chwili wejścia albo przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia, mogły dopuszczać się notorycznych

przestępstw, np. uprawiania przemytu, i że wydanie takim osobom patentu żeglarskiego byłoby przeciwne intencjom tego rozporządzenia, należy w tych wypadkach odmówić wydania patentu żeglarskiego.

W razie popełnienia przez osobę, posiadającą patent żeglarski, wydany na podstawie przepisu § 12 rozporządzenia o patentach żeglarskich bez żądania przedstawienia świadectwa niekaralności, przestępstwa dyskwalifikującego ją pod względem moralnym, władza wojewódzka administracji ogólnej może unieważnić wydany takiej osobie patent żeglarski tylko na podstawie wyroku Sądu, orzekającego utratę prawa wykonywania zawodu (art. 44 pkt c) i art. 48 Kodeksu Karnego (Dz. U. R. P. z roku 1932 Nr 60, poz. 571).

Zaświadczenia, że ubiegający się o patent, był w chwili wejścia w życie omawianego rozporządzenia, kierownikiem statku lub łodzi, wydają Państwowe Zarządy Wodne.

Jeżeli ubiegający się o wydanie zaświadczenia, wspomnianego w § 12 ust. 2 rozporządzenia o patentach żeglarskich, nie jest Państwowemu Zarządowi Wodnemu znany, natenczas może Państwowy Zarząd Wodny żądać przedstawienia odpowiedniego dowodu, że ubiegający się o omawiane zaświadczenie istotnie był w dniu wejścia w życie rozporządzenia o patentach żeglarskich, to jest w dniu 13 kwietnia 1934 r. lub przed tym dniem kierownikiem statku lub łodzi. Przedłożone przez ubiegającego się o zaświadczenie dowody i jego tożsamość powinien Państwowy Zarząd Wodny sprawdzić w drodze odpowiedniego dochodzenia, w toku którego należy także przesłuchać petenta co do przebiegu jego pracy zawodowej i dopiero na podstawie przeprowadzonego w ten sposób dochodzenia należy wydać zaświadczenie o które chodzi. Sprawdzenie kwalifikacji zawodowych ubiegających się o zaświadczenie w drodze jakiegoś egzaminu chociażby skróconego, tudzież żądanie przedstawienia dowodu, że proszący pracował przez pewien okres czasu jako kierownik statku względnie łodzi z dobrym wynikiem nie jest dopuszczalne, byłoby bowiem sprzeczne z przepisami omawianego rozporządzenia.

Od orzeczenia Urzędu Wojewódzkiego, odmawiającego udzielenia patentu żeglarskiego, niedopuszczającego kandydata do egzaminu lub unieważniającego patent, przysługuje odwołanie do Ministerstwa Komunikacji w myśl postanowień art. 22 ust. 2 wyżej powołanego rozporządzenia, z dnia 6.III. 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych, w brzmieniu ustawy z dnia 18.II. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 215), na podstawie którego to przepisu wydane zostało rozporządzenie wykonawcze Ministra Komunikacji z dnia 30.X. 1933 r. regulujące sprawę patentów żeglarskich.

Sprawę terminów, w jakich odwołania takie należy wnosić, reguluje przepis art. 83 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341), które postanawiają, że odwołania wnosić należy w ciągu dni 14 po ogłoszeniu, lub doręczeniu decyzji.

Terminy egzaminów kwalifikacyjnych, wyznaczone na początek i koniec okresu nawigacyjnego należy zachowywać, bowiem ma to znaczenie dla osób, które w pierwszych miesiącach okresu nawigacyjnego mają możność otrzymania stanowisk kierowniczych na statkach lub łodziach, albo też dla osób, które do końca czerwca lub lipca nie odbyły jeszcze 36-miesięcznej praktyki w zawodzie żeglarskim.

O ile jednak odbycie egzaminu w środku okresu nawigacyjnego jest dogodne ze względu na warunki miejscowe, nic nie stoi na przeszkodzie do wyznaczenia w tym czasie terminu dodatkowego. Przewiduje to bowiem przepis § 4 ust. (1) rozporządzenia o patentach żeglarskich (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 3, poz. 9).

Program egzaminu obejmuje znajomość przepisów, odnoszących się do żeglugi i do spławu na śródlądowych drogach wodnych, a więc znajomość przepisów wszelkich ustaw, rozporządzeń i instrukcyj, jeżeli przepisy te dotyczą spraw utrzymania porządku i bezpieczeństwa ruchu na drogach wodnych śródlądowych, albo dotyczą obowiązków kierownika statku lub łodzi. Natomiast znajomość zasadniczych ustaw skarbowych, dotyczących patentów przemysłowych, podatków itp., a potrzebnych tylko żeglarzom, kórzy kierują własnymi statkami, lub prowadzą przedsiębiorstwa żeglugowe, nie może być wymagana od ogółu żeglarzy przy stwierdzeniu kwalifikacyj, potrzebnych do uzyskania patentu żeglarskiego.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą okólniki i zarządzenia: z dnia 16 (17) sierpnia 1934 r. Nr Ż-VII-423/3/34, z dnia 5 kwietnia 1935 r. Nr Ż-VII-423/6/35, z dnia 12 kwietnia 1935 r. Nr Ż-VII-423/7/35 i z dnia 17 czerwca 1935 r. Nr Ż-VII-423/5/35.

Nr Ż-I-21/26/37

Adres Redakcji:
Ministerstwo Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, Gabinet Ministra, pokój Nr 78
tel. 552.00, wewn. 127.

Adres Administracji:
Administracja Wydawnictw Ministerstwa Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, pokój Nr 123, II p. tel. 8.26.28. Konto czekowe PKO. Nr 30.658.

Warunki prenumeraty w kraju: rocznie zł 8.—; półrocznie zł 4.—; kwartalnie zł 2.—; cena numeru 50 gr.

Do nabycia w Administracji Dz. Urz. M. K. lub w Administracji Dz. Zarz. D. O. K. P. Prenumeratę wpłaca się z góry przed rozpoczęciem kwartału, półrocza lub roku. Reklamacje z powodu nieotrzymania pojedyńczych numerów Dz. Urz. M. K. wnosi się do właściwych urzędów pocztowych, najpóźniej 3-go dnia po otrzymaniu następnego z kolei numeru Dziennika. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych w sposób niewłaściwy nie uwzględnia się.

Cena ogłoszeń: od wiersza zł 1; za stronę zł 100.

Ogłoszenia prywatne można umieszczać tylko na luźnych kartkach dołączonych do Dziennika. Administracja Dziennika nie odpowiada za niedotrzymanie terminu ogłoszenia.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Drukarnia Państwowa Nr 94588. 6.XII.37. 8400.